

Adana Düğünlerinde Gelin İndirme*

Uzm. Ayşe BAŞÇETİNÇELİK
Çukurova Üniversitesi

Geleneksel kültürde, Anadolu'nun hemen her yöresinde gelin oğlan evine getirilirken ya da geldikten sonra çeşitli pratikler uygulanır. Bunlarda amaç, yeni kurulan aileyi her türlü zararlı dış etkilerden uzaklaştırmak, gelinin huyunu, iş gücünü, dayanıklılığını etkileyerek onu istenilen şekle sokmaktır. Anadolu'da, gelin alma günü uygulanan pratiklerde kullanılan büyüsel nesnelere bazıları şunlardır: *Buğday, para, şeker, testi, ekmek-maya, Kuran, ayna, post, kazan-demir, yağ, oğlan çocuğu, su kendir, kızgın saç- ateş, kaynananın bacak altında geçirme, çivi, cami-mezar-türbe* gibi. Böylece, bu nesnelere yardımıyla uygulanan büyüsel pratiklerle evlilik garantisi altına alınmak istenmektedir.¹

Eski Türklerden günümüze kadar, Türk topluluklarında gelinin geldiği gün, başına “saçı” saçılır. Her devirde bu saç, topluluğun ürettiği mahsullerden olmuştur. Avcılık devrinde, avın kanı, yağı ve eti, çobanlık devrinde süt, kımız ve hayvanların yağı, çiftçilik devrinde darı, buğday ve çeşitli meyveler saç olarak kullanılmıştır. Saçı, yabancı bir soya mensup olan gelinin, kocasının soyunun ataları ve koruyucu ruhları tarafından kabul edilmesi için yapılan bir kurban ayinin kalıntısıdır.²

Gelin oğlan evinin kapısına geldiğinde hemen bütün yörelerde, gelinin başına oğlan evinin bir ferdi veya güvey tarafından buğday, şeker ve para karışımının saçıldığını, gelin attan veya arabadan inmeden önce kayınpederinden “indirmelik” mal istediğini, yazılı kaynaklarımızdan öğreniyoruz. Kızılcahamam'da, gelin atın üzerindeyken kucağına bir çocuk verilir. Gelin bu çocuğu atın boynundan üç kez dolandırır. Sonra, gelinin üzerinden komşular su döker, atın ayağı altında kaşık ve testi kırılır.³ Yozgat Köylerinde, gelin inerken, bir kadın, içi çerez dolu çanağı gelinin önüne atar, böylece gelinin kötü huyları çanak gibi parçalanacaktır. Ters çevrilen bir kazanın üstüne post ve kaşık konur. Gelin bu kaşığı ayağı ile kırar. Gelinin gireceği evin kapısına yağ sürülür, çivi çakılır, önüne mendil konur. Gelinin bu

* Ayşe BAŞÇETİNÇELİK, Adana Halk Kültüründe Doğum-Evlenme-Ölüm. Altın Koza Yayınları: 50, Ulusoy Ofset, Adana Aralık 2009.

¹ Meltem SANTUR, İç Anadolu Bölgesinde Kız Evinden Oğlan Evine Getirilmesi Sırasında Uygulanan Gelenekler, 3. Milletlerarası Türk Halk Edebiyatı ve Folkloru Kongre Bildirileri, Kültür Bakanlığı Yay:1865, Ankara 1996, s.194 -207.

² Abdülkadir İNAN, Tarihte ve Bugün Şamanizm, AKDİTYK, TTK Yayınları, VII. Dizi Sa: 24c, TTK Basımevi, 1995 Ankara, s.167.

³ SAYGI, Kızılcahamam Folkloru, TFA, 9.cilt, Ekim 1965, No.195, İstanbul,s.3876-3878.

mendili kaldırması beklenir.⁴ Artvin'de, geline oğlanın babası bir koç hediye eder. Gelin bu koçu kaldırır, kocasının yiğit olacağına inanılır. Güvey, damda silah atar, ilk tetikte patlamazsa uğursuz sayılır.⁵ Polatlı/Kuşçu'da, gelinin önüne saç konur, akıllı gelin saçını alıp bir kenara koyar.⁶ Malatya'da kaynana, gelini kolunun arasından geçirir. Koyun gibi olsun, diye bir deste otları karşılar. Demir gibi metin olsun diye, ayağının önüne demir atılır. Kastamonu'da, gelin inince eline Kuran ve su dolu ibrik verilir, geçeceği yola yastık konur. Gelin ibrikten su döke döke yukarı çıkar. Çıkarken yastığı yerden kaldırması beklenir. Erzurum'da, gelinin leğen içinde el ve ayakları yıkanır. Bu su gelinin eve bağlanması için kapı eşiklerine, mutfığa ve tandır başlarına serpilir. Eskişehir'de, gelin bütün zahmetlere katlansın diye, yüklüğe oturtulur. Gerede'de, geline ekmek parçalatırlar. Hatay'da, kaynana gelini karşılar, yüzünü açar, ona Kuran tutar, eline ayna verir. Gelin gözünü Kuran'dan ayırınca, hemen aynaya bakar ki bahtı açık olsun. Akhisar'da, gelinin koltuklarına sıcak ekmek verilir. Alacahöyük'te, gelinin sağ elinin küçük parmağını soktuğu bir bardak suyu, delikanlılar hayırlı kismetleri çıksın diye, yudum yudum içerler. Diyarbakır'da, gelin odasına girerken, bir kadın kapının üstünde kılıç tutar, gelin elindeki yumurtayı bu kılıca atarak kırar, içeriye girer.⁷

Sinop'ta, gelin inince kaynana onun sırtına biner, gelin onu birkaç adım taşır. Sonra dört kişi gelini yere bastırmadan eve sokar.⁸ Çankırı/Ovacık'ta güvey, gelin gelince önünden üç defa geçer.⁹ Tire'de, gelin inince evine bağlı olsun diye, önce mutfığa oturtulur. Odasına çıkınca da koyun postuna oturtulur.¹⁰ Karaman/İbralı'da gelin gelince, güveyin geçimi iyi bir arkadaşı, içi su ve para dolu çömleği yere vurur, parçalar.¹¹ Kars/Göle'de, gelin alayı gelince sağdıçların attığı silahla uğursuzlukların kovulacağına inanılır. Gelin, ters çevrilmiş kazanın üzerindeki bardağı kırar.¹² Kocaeli/Değirmendere'de güvey, gelin alayı yaklaşınca, belindeki bıçağı çekerek kapıya saplar. Sonra, gelinle odada bir müddet oturur, çıkarken kapıdaki bıçağı da çıkarır. Kahveye gider. Köy halkı akşama kadar gelini seyreder.¹³ Lüleburgaz'da, kaynana gelini kapıda karşılar. Kaynanaya üç defa gelini isteyip istemediği sorulur. Üç defasında da "isterim" karşılığı alındıktan sonra, gelin kaynananın elini öper.¹⁴ Erzurum/İspir/Petekli'de

⁴ Muhsin KÖKTÜRK, Yozgat Köylerinde Nişan ve Dügün, TFA, 13.cilt, Mart 1971, No.260, İstanbul, s.5911-15.

⁵ Halit ÖZDEMİR, Artvin'de Dügün Adetleri, (*Kız Göçürme-Oğlan Everme*), Türk Folkloru, Mart 1985, Sa:68, s.26-34.

⁶ Zümrüt ERK, Kuşçu Köyünde Evlenme Adetleri, TFA, 16.cilt, Mayıs 1975, No.310, İstanbul.s.7320-7322.

⁷ Hamit Zübeyr KOŞAY, Türkiye Dügünleri Üzerine Mukayeseli Malzeme, Maarif Matbaası, 1944, Ankara, s.198-248.

⁸ M. ŞAKİR ÜLKÜTAŞIR, Sinop Çevresindeki Köy Dügünleri, TFA, 8.cilt, Nisan 1963, No.165, 3043-3046.

⁹ İsmet ERGÜN, Çankırı'nın Ovacık İlçesi Ve Köylerinde Dügün, TFA, 6.cilt, Ağustos 1960, No.133, s.2211-2213.

¹⁰ Gündüz ARTAN, Tire'de Dügün Gelenekleri, 15.cilt, Ocak 1975, No.306, İstanbul, s.7191.

¹¹ AKKUL, Karaman'ın İbralı Bucuğunda Dügün, TFA, 6.cilt, Ekim 1959, No.123, İstanbul, s.1999-2001.

¹² Gündüz ARTAN, Kars'ın Göle İlçesinde Kız İsteme ve Nişan, TFA, 5.cilt, Aralık 1958, No.113, İstanbul, s.1808-1809.

¹³ Güven ESEN, Değirmendere Köyünde Dügün TFA, 6.cilt, Şubat 1961, No.139, İstanbul, s.2320-2323.

¹⁴ Halil YILMAZ, Lüleburgaz ve Çevresi Dügün Törenleri, TFA, 6.cilt, Şubat 1961, No.139, İstanbul, s.6426-6427.

güvey, geline damdan elma atar. Atılan bu elma tutulmaya çalışılır. Bu elma evlilikte uğur sayılır. Kim tutarsa, ona bahşiş verilerek elma alınır. İçeriye girince gelin ve güvey bu elmayı birlikte yerler.¹⁵ Kilis'te, gelin gelince "cille" yapılır. Cilleye katılanların hepsi gelinliklidir. Yalnızca tel ve duvakları yoktur. Cilleye katılanlar akşam karanlığında ellerinde mumlarla, gelini üç defa avlu içinde dolaştırırlar, cille tekerlemeleri söylerler.¹⁶ Harput'ta, gelin eve alınırken güvey sol koluna girer, kaynana ve görümce üstlerinden Kuran tutarlar.¹⁷ Konya'da, gelin indikten sonra, kaynana arabanın önüne testi fırlatır, yere de bir pösteki serer ve sedire oturur. Gelin kaynananın elini öpmek üzere yürürken pöstekiye basar, ya da zeki bir gelinse pöstekiye kıvrır, koyun gibi olmayacağına işaret eder.¹⁸ Türkmenistan 'da, gelini kaynana karşılar. Duvağını açar, ellerini gelinin yüzüne sürüp, sonra kendi yüzüne sürer. Azerbaycan'da, gelin odaya girince oturmaz. Kazaklar'da gelini, oğlanın anası ve babaannesi karşılar. Babaanne, yağ eritilmiş tavayı oğlan ve kızın başı üzerinde çevirir, alınlarına yağ sürer, sonra yağı atışe döker.¹⁹ Türkmenlerde gelin inerken, kayınpederinin verdiği hediyeği üç-beş kuruş karşılığında şahitler huzurunda satın alır.²⁰

Adana ve çevresinde gelin oğlan evine inerken ve indikten sonra uygulanan adet ve inanmalardan bazıları şunlardır:

- Gelin attan indirilmeden önce kucağına bir çocuk verilir. Gelin yanında mendil, fes, bulundurur. Kucağına oturtulan çocuğa fes giydirir, mendil verir. Gelin indikten sonra atın başını çeken kişi, ata biner, atı üç defa gelinin merdivenine sürer. K₇, AK₂₉
- Gelin oğlan evine gelince, attan inmeden kırkım parası toplanır. Eskiden bu para kayınbabaya verilirdi, şimdi kızla oğlana veriliyor. Oğlan evindeki bayrakta bulunan aynaya nişan alınır, kırmaya çalışılır. K₇
- Gelin arabadan inerken, kınadan artan çerezin içine para ve buğday konur, arabanın üstünden saçılır. Kayınbaba mal veya altın verir. Arabanın üstüne tepsi konur, herkes oraya para atar. Tepsideki paralar gelinin çantasına konur. Kız kapının eşğine geldiğinde, bir eline yağ konmuş yaprak, diğer eline bardak verilir. Bardağı

¹⁵ S. Sırrı DUMAN, Petekli Köyü Dügün Gelenekleri, TFA, 18.cilt, Mart 1979, No.356, s.8600-8602.

¹⁶ Mazlum Nusret KILIÇKIRAN, Kilis Dügün Geleneklerinde Cille, TFA, 16.cilt, Mayıs 1976, No.322, s.7638-7639.

¹⁷ Fikret MEMİŞOĞLU, Harput'ta Oğlan Evinde Erkekler İçin Kına Gecesi TFA, 4.cilt, Ocak 1956, No.78, İstanbul, ,s.1235-1237.

¹⁸ Mahmut SURAL, Konya'da Eski Dügünler, TFA, 7.cilt, Haziran 1962, No.155, s.2748-2750.

¹⁹ Ali ÇELİK, Tabzon, Merv, Kızıl-Orda, Jambıl, Gagauz Dügünlerinde3. Milletlerarası Türk Halk Edebiyatı ve Folkloru Kongre Bildirileri, Kültür Bakanlığı Yay:1865, Ankara 1996, s.104-117.

²⁰ Ali Rıza YALGIN, Cenupta Türkmen Oymakları I Kültür Bakanlığı Yay:256, Ankara, 1993, s.213-217.

eşiğe atar, kırılınca herkes alkışlar. Yağlı yaprağı kapının üstüne yapıştırır. Kaynana ile kayınbaba arasından güveyle birlikte, kapıdan geçer. K₇₆

- Gelin gelince attan indirilmez. Kayınbaba çağrılır. “Ne bağışlıyorsun?” diye sorulur. “İneği veya öküzü veya şuradaki tarlayı bağışlıyorum.” der. Gelin beğenirse attan iner. K₅₂
- Gelin arabadan inmeden arabanın üstüne sini konur, “atkın” toplanır. AK₂₈
- Gelin kaynana ve kayınbabasından bir şey almadan arabadan veya attan inmez. Kayınpederin “Fılan yerdeki tarlayı gelinime bağışlıyorum veya boz düveyi gelinime bağışlıyorum..” şeklindeki sözlerinden sonra gelin iner. Evin içine girince ortaya tepsi konur. Bir kişinin çığırkanlığı ile herkes hediyesini getirir. Daha önce hediyelerini veremeyenler de mevlitteki kırkımda verir. K₆₄, K₄₇, K₉₆, K₅₈, K₁₁₃
- Gelin indikten sonra güveyle birlikte bir odaya alınır. Güvey gelinin duvağını açar, sonra dışarıya çıkarlar. Masa konur. Kırkım başlar. Para, koyun, altın verilir. Oyunlar oynanır. K₆₃
- Gelin oğlan evine gelince arabadan inmeden “elek” açılır. Davetliler para atar. AK₂₂
- Gelin oğlan evine gelince başından arpa, leblebi, şeker, kuru üzüm serpilir. Birisi tabakla gezerek para toplar. Verenlere “darısı oğluna, kızına” der. Gelin, yengeleri ve güvey tarafından indirilir. Kapının ağzına bir ibrik, bir oklava konur. Gelin, bunları alarak içeri götürürse iyi, almazsa uğursuz sayılır. Konuklara yemekler verilir. Gideceklere, gelinin çeyizinden başörtüsü, havlu, mendil, çorap vb. hediyeler verilir. AK₄₇
- Gelin gelince “indirmelik” âdeti yapılır. Gelin içeri girerken kucağına çocuk verilir. Gelin çocuğa para veya hediye takar. Gelin eve girerken kapının önüne süpürge atarlar. Kız süpürgeyi tepelemeden yerden alır, bir kenara koyar. AK₅₀
- Gelin ineceği zaman, atının yanına bir kazan ters çevrilir. Gelin bu kazana basarak iner. Gelini odasına kayınvalide ve kayınbaba götürür. Gelin gerdeğe girinceye kadar, odadaki bir post veya minder üzerinde, elleri göğsünde dikilir ve bekler. AK₁₅
- Gelini güvey, sağdıçlar ve yengeler indirir, içeriye götürürler. Kayınvalide başından çerez atar. K₄₈

- Gelin binerken ve inerken davulcular hızlı hızlı “indirdik bindirdik” diyerek davul çalarlar. K₆₂
- Gelin indirildikten sonra, odasına girerken kapı ağzına ibrik, ibriğe dayalı oklava ve üzerlerine iplik atılır. Gelin ipliği ikiye kırıp yanlara atmalı, ibriği ve oklavayı alıp gitmeli. Bunları yapmazsa “ahmak” denir. AK₂₉
- Gelinin odasının kapısına kına, yağ sürülür, kapıda dua okunur. Kaynana tarafından korkutulmak için geline iğne batırılır, su verilir. Suyu içerse kötü sayılır. AK₁₅
- Gelin inince kayınpeder “üzengilik” adı altında kıza hayvan veya tarla vaat eder. Kaynana, geline geriye dönüşün olmayacağı anlamında bardak veya şişe kırdırır. K₁₆
- Gelinin başına, ağız tatlılığı için üzüm, çocuk sahibi olması için arpa, zengin olması için para karışımı serpilir. Gelin indikten sonra gelin, güvey, kaynana, kayınbaba oynarlar. Oyundan sonra gelinin omzuna Kuran, sol eline ekmek, sağ eline ibrik alır. Kendi odasına doğru suyu dökerek gider. Geri döner, elindeki ekmeği düğün halkına dağıtır. AK₁₇
- Gelin oğlan evine geldiğinde kapının eşiğine bir koyun hazırlanır. Gelin, bu koyunu atın üstünde iken kaldırabilirse, koyun onun olur, kaldıramazsa gençlerin olur. AK₃₀
- Gelin inince biraz halay çektirilir. Gireceği odanın kapısına gelince, oda kapısı kapatılır. Eline içi su dolu iki şişe verilir, şişeyi odanın kapısına hızla vurur, kırılmazsa ikinciye fırlatır. Bu arada bir kadın tarafından da manilerle övülür. AK₃₅
- Gelin indirme töreninde oğlanın anası babası “indirmelik” verir, vaatte bulunur. Gelin güveyin kolunda iner. Gelinle güveyi oynatmak gelenektir. “Abdal” son bir “çaba” yapar. Güveyin bütün yakınlarını çabalar. Aldıklarının hepsi ona kalır. AK₄₁
- Gelin gelince, arpa, kuru üzüm ve para serpilir. Eşiğe gelince önüne bir bardak konur, kırması istenir (kurulan yuvanın dağılmaması için). Gelinin yanında yakın akrabası iki yenge birlikte gelir. AK₃₉
- Gelin arabadan inerken zengin olsunlar diye, bozuk para, evleri bereketli olsun diye, buğday-bulgur, mutlu olsunlar diye, şeker serpilir. AK₂₅

- Gelin odaya girerken nazardan korunsun diye odanın kapısına sarımsak asılır, kalp kırmasın diye bardak kırılır.K₁₃₀
- Gelin eve girerken aydınlık olsun diye çömlek kırılır.K₃₇
- Gelin eve girerken yağ-bal sürülmüş yaprağı kapıya yapıştırır, önüne konmuş ibriği teper.K₃₅, K₄₀
- Gelin inerken para veya hediye verilir. K₆₀, K₁₇
- Gelin inerken kurban kesilir. K₁₁₃, K₉₅
- Gelin içeriye, kaynanan koltuğu altından geçerek girer. K₉₂, K₁₁₉, K₇₃, K₄₈
- Kayınvalide gelinin eline yağ-şeker karışımı sürülmüş yeşil bir yaprak verir. Gelin bunu yatak odasının pervazına yapıştırır. Sonra, kayınvalide kapının pervazından tutar, gelin ve damat altından odaya girer.K₅₈
- Gelin oğlan evine girince sandığın üzerine oturtulur, kaynananın eli ve ayağı öptürülür. K₁
- Kavrulmuş buğday, küncü, şeker, bozuk para dolu tası, kaynana gelin arabasının üstünden döker. K₁₇
- Gelin inerken bir dolu cere (testi) kırılır, gelene uğur getirsin diye, kayınbaba silah sıkar. K₇₁
- Gelin eve girerken önüne bir ibrik, bir oklava konur. Gelin onları kaldırırsa temizdir. K₇₃
- Gelin odaya girerken, uğur getirsin diye, kapı üzerine hamur yapıştırılır. K₈₂
- Gelin eve, kaynana-kayınbabanın kolunun altından geçerek girer.K₆₃
- Gelin oğlan evine gelince eline oklava verirler, bir vurmada kırar. Ortaya çul koyarlar, gelin terbiyeliyse o çulu kaldırır. K₁₅
- Gelin inerken çocuğu çok olsun diye, nar kırırırlar, aydınlık olsun diye cere (testi) kırırırlar. K₁₄₀
- Gelin eve girerken yağ gibi yapışsın diye, kapıya yağlı yaprak yapıştırır, tatlı dilli olsun diye, ağzına bal sürülür, kalp kırmasın diye, bir bardak kırılır. K₇₇, K₇₆, K₈₇, K₁₁₁

- Gelin inince, yanına bir kız bir erkek çocuk getirilir. Çocuklar gelinin duvağını oklava ile açarlar. Oğlana bir mendil, kıza bir şapka verilir. K₁₆
- Gelinle güvey odaya girer, güvey duvağı açar, takı takar. Getirilen şerbeti yarımşar içerler. Sonra, arkadaşları güveyi alır, yatsı namazının kadar gezer, eğlenirler. K₁₅

Anadolu'nun hemen her yerinde olduğu gibi Adana ve çevresindeki geleneksel düğünlerde de gelin oğlan evine geldiği zaman, başından buğday-arpa, kuru üzüm-şeker ve bozuk para atılmaktadır. Serpilen buğday, para ve arpa ile gelinin yeni evine bereket getirmesi, kısmetinin bol olması, çocuklarının çok olması; üzüm ve şeker ile gelinin yeni evinde ağız tadının iyi olması; para ile de gelin ve damadın zengin olmaları amaçlanır. Bu saçıyı, çoğu kez kayınvalide ya da aile büyüğü bir kadın, gelinin arabası üstüne ya da indikten sonra başı üzerine serper.

Gelin oğlan evine gelince hemen inmez, “Gelin inmiyor” denir. Kayınpederi ve kayınvalidesi çağrılır, Geline “indirmelik” vermeleri istenir. Kayınpeder, geline, hayvan veya tarla verdiğini söyler. Bu arada, arabanın üstüne bir tepsi konur, tepsinin üstüne de bir örtü örtülür ve “kırkım” ya da “atkın” adı verilen hediye merasimine başlanır. Kimi yerde bu tören gelin indikten sonra yapılır. Bu kırkımda, çoğunlukla para atılır. Daha önce hediyesini getirmeyenler de hediye atar. Atılan paraların miktarı ve hediyeler, kırkımı yöneten kişi tarafından “Darısı oğluna, kızına...” diyerek yüksek sesle ilan edilir.

Gelin inerken, daha önce bayrak töreninde kurban kesmeyenler, kurban keserler. Kurban kanından gelinin ve damadın alnına sürerler. Ardından oyunlar başlar. Davul ve zurnalar oyun havaları çalar. Bu arada, “gelin övme” türküleri söylenir. Gelin, güvey, kayınvalide, kayınbaba, oyunlar oynarlar, gelin ve damat oynarken başına para atılır. Davulcular “şaba” yaparak düğün bitmeden son kez konuklardan para toplarlar.

Gelin inince gelini içeriye alırlar. İki kadın gelinin iki tarafına dikilip, yüzü örtülü bir şekilde bir sandalyeye oturtulmuş olan gelini överler. Bu türkülerde geline yeni yuvasını ve eşini sevmesi öğütlenir.

Gelin indikten sonra söylenen “gelin övme” türkülerinden birkaç örnek:

-1-

Giydiğin hara gelinim
İnme pınara gelinim
Allah onara gelinim
Sen sefa geldin gelinim
Ağzın tatlı olsun

Giydiğin atlas gelinim
İğneler batmaz gelinim
Yalnız yatmaz gelinim
Sen sefa geldin gelinim
Ağzın tatlı olsun

Giydiğin çizme gelinim
Koncunu büzme gelinim
Komşuyu gezme gelinim
Sen sefa geldin gelinim
Ağzın tatlı olsun K₄₄

-2-

Varın söylen geline
Duyduğun demesin erine

Varın söylen geline
Duyduğun demesin erine

Giydiğin çizme gelinim
Ökçesin büzme gelinim
Komşuluk gezme gelinim
İn sefa geldin gelinim
Sen sefa geldin

Tokada ceviz gelinim
Kırarım govuz gelinim
Eloğlu yavuz gelinim
İn sefa geldin gelinim
Sen sefa geldin AK₂₉

-3-

Kapıda mazı gelinim
Mazının özü gelinim
Kaynanan cazı gelinim
Sen sefa geldin gelinim
Dilin tatlı olsun

Giydiğin atlas gelinim
İğneler batmaz gelinim
Yalınız yatmaz gelinim
Sen sefa geldin gelinim
Dilin tatlı olsun

Giydiğin çizme gelinim
Ökçesin büzme gelinim
Obayı gezme gelinim
Sen sefa geldin gelinim
Dilin tatlı olsun

Kapıda söğüt gelinim
Sözlerim öğüt gelinim
Nişanlın yiğit gelinim
Sen sefa geldin gelinim
Dilin tatlı olsun

Halburda kepek gelinim
Ağzında kapak gelinim
Nişanlın köpek gelinim
Sen sefa geldin gelinim
Dilin tatlı olsun

Kapıda soku gelinim
İçinde koku gelinim
Nişanlın fakı gelinim
Sen sefa geldin gelinim
Dilin tatlı olsun AK₄₃

-4-

Kapıda söğüt gelinim
Verdiğim öğüt gelinim
Sevdiğin yiğit gelinim
Ağzın tatlı olsun

Sen sefa geldin gelinim
Gelmen kutlu olsun
Yarenim, yoldaşım, bacım
Ağzın tatlı olsun

Çarşıda nişe gelinim
Okkası beşe gelinim
Sevdiğin paşa gelinim
Ağzın tatlı olsun

Sen sefa geldin gelinim
Gelmen kutlu olsun
Yarenim, yoldaşım, bacım
Ağzın tatlı olsun AK₃₉

-5-

Maraşta kına gelinim
Okkası ona gelinim
Sevdiğin suna gelinim
Sen sefa geldin gelinim

Dilin tatlı olsun
Kınan kutlu olsun
Elin çullu olsun
Dilin ballı olsun

Kapıda tütün gelinim
Kanadı bütün gelinim
Sen ol hatun gelinim
Sen sefa geldin gelinim

Tarlada mazı gelinim
İçinde özü gelinim
Kaynanan cazı gelinim
Sen sefa geldin gelinim

Giydiğin atlas gelinim
İğneler batmaz gelinim
Yalınız yatmaz gelinim
Sen sefa geldin gelinim AK₃₇

Oyunlar oynandıktan sonra, güvey, yenge ve sağdıçlar tarafından gelin, evin kapısına getirilir. Eline yağ ve bal sürülmüş yeşil yaprak veya hamur, kaynana ve g r mceleri tarafından verilir. Gelin bu yaprağı veya hamuru gireceği kapının pervazına ya da duvarına yapıştırır. Ayağı altına nar konur, kırması istenir. Nar parçalanır. Ardından eline bir oklava veya su dolu Şişe veya bardak verilir. Odanın kapısında bunları kırması, su dolu ibriği veya testiye devirmesi istenir. Bu arada geçeceği yere veya oturacağı yere koyun postu da serilmiŐtir. Oda kapısından kayınvalidenin, kimi zaman kayınbabasının da koltuğu altından geçerek odaya, damatla birlikte girer. Eskiden gelin, odada duvağı açılmadan bir post ya da minder üzerinde, gerdeğe kadar elleri göğsünde ayakta beklemiŐ. Köylüler akşama kadar gelip gelin seyredermiŐ. Gelin alayına katılan seğmenlere, konuklara, gelin çeyizinden gömlek, havlu, çorap, mendil gibi “yolluklar” verilirmiŐ. Gelin eve girerken eline verilenler, gelinin yeni evinde eŐi ve eŐinin ailesi ile mutlu olması, o eve bereket getirmesi için uygulanan büyüsel pratiklerdir. Eline verilen yeşil yaprakla gelinin canlı ve diri olması, yağ ve bal ile yeni evine yağ gibi yapıŐması, yeni evinde bal gibi tatlı, huzurlu günler geçirmesi; su dolu ibriği devirmesiyle büyülerin bozulması; oklava, bardak, testi kırmasıyla, aile içinde kırınlıkların olmaması; kayınvalidenin kolu altından geçmesiyle, onun sözünden çıkmaması, ona saygı ve sevgi göstermesi; koyun postu ile gelinin koyun gibi uysal olması istenir. Bunlardan baŐka; inerken ters çevrilmiş kazana basmasıyla güçlü kuvvetli olması; kuşağına verilen çocukla, yedirilen yumurta ile kırdırılan nar ile ocuk sahibi olması; eline verilen Kuranla da imanlı olması beklenir.

Sözlü Bilgi Kaynaklar

- K₁: Fatma Çınar, 50 yaş, Niğde, okumamış, ev hanımı, Adana
 K₃: İclal Koptagel, 58 yaş, Nevşehir, ortaokul, ev hanımı, Adana
 K₆: Nilüfer Kavalcı, 20 yaş, Bahçe, yüksekokul, öğrenci, Adana
 K₇: Mustafa Nazik, 49 yaş, Karaisalı/ Çatalan, yüksekokul, emekli öğretmen, Çatalan
 K₁₁: Nurdan Kaya, 32 yaş, Feke, Üniversite, öğretmen, Karaisalı
 K₁₂: Zekeriya Tunçdemir, 49 yaş, Karaisalı/ Çatalan, ilkokul, çiftçi, Çatalan
 K₁₅: Şemsi Özbay, 40 yaş, Tufanbeyli, ilkokul, ev hanımı, Adana
 K₁₆: Gülbeyaz Yağlı, İmamoğlu, okumamış, ev hanımı, Adana
 K₁₇: Emine Polat, 40 yaş, Kadirli/ Köseli, ilkokul, ev hanımı, Adana
 K₁₈: Menekşe Kazgan, 42 yaş, Yumurtalık, ilkokul, ev hanımı, Adana
 K₂₀: Ayşe Çapaklar, 63 yaş, Aydın/ Cerenli, okumamış, ev hanımı, Adana
 K₂₅: Melihat Moral, 33 yaş, Adana, ilkokul, ev hanımı, Adana
 K₃₅: Gülfidan Bolat, 50 yaş, Karaisalı/Aktaş, okumamış, ev hanımı, Karaisalı
 K₃₇: Hayırlı Özkan, 40 yaş, Karataş/ Tuzla, lise, emekli, Adana
 K₃₉: Ayşe Topal, 33 yaş, Kadirli/ Armağanlı, lise, memur, Adana
 K₄₀: Bekir Özer, 45 yaş, Karaisalı, ortaokul, memur, Karaisalı
 K₄₄: Yüksel Bozdoğan, 59 yaş, Karataş/ Sırınsı, okumamış, ev hanımı, Adana
 K₄₆: Naime Eken, 37 yaş, Adana/Çiçekli, ilkokul, ev hanımı, Adana
 K₄₇: Serpil Sivriselvi, 32 yaş, Adana, ilkokul, ev hanımı, Adana
 K₄₈: Güngör Kabaklı, 57 yaş, Feke/ Tapan, ilkokul, ev hanımı, Kozan
 K₅₂: Sait Kandırmaz, 40 yaş, Karaisalı/ Gildirli, Üniversite, bilgisayar programcısı, Adana
 K₅₈: Elif Çağınlar, 50 yaş, Adana, lise, ev hanımı, Adana
 K₆₀: Fatma Dönmez, 66 yaş, İmamoğlu, okumamış, emekli, Adana
 K₆₂: Fatma Süzer, 46 yaş, Osmaniye/Endel (Koçyurdu), lise, memur, Adana,
 K₆₃: Elif Değirmenci, 32 yaş, Kozan/ Kuyubeli, ilkokul, ev hizmetlisi, Adana
 K₆₄: A. Oğuz Çapanoğlu, 43 yaş, Tufanbeyli/ Kayarcık, Üniversite, öğretmen, Adana
 K₆₇: Refiye Aktaş, 36 yaş, Kozan/ Akçalıuşağı, ilkokul, ev kadını, Adana
 K₇₁: Behiye Balpınar, 64 yaş, Ceyhan, ilkokul, ev hanımı, Adana
 K₇₃: Ümmühan Erkek, 68 yaş, Kozan/ Kuyuluk, ilkokul, ev hanımı, Adana
 K₇₆: Eşe Yücel, 70 yaş, Feke/ İncirci, okumamış, ev hanımı, Adana
 K₇₇: İclal Kalay, 59 yaş, Kadirli, ilkokul, ev hanımı, Adana
 K₈₂: Semiha Zöhre, 56 yaş, Adana, ilkokul, ev hanımı, Adana
 K₈₅: İbrahim Karaveli, 42 yaş, İmamoğlu, ilkokul, şoför, Adana
 K₈₇: Durdu Tepe, 36 yaş, Balcalı, ilkokul, ev hanımı, Adana
 K₉₄: Canan Kara, 36 yaş, Adana, ortaokul, ev hanımı, Adana
 K₉₅: Esra Yılmaz, 30 yaş, Adana, ilkokul, ev hanımı, Adana
 K₉₆: Saniye Yılmaz, 46 yaş, Adana, okumamış, ev hanımı, Adana
 K₁₁₁: Hüseyin Aytaş, 45 yaş, Saimbeyli, ilkokul, işçi, Adana
 K₁₁₃: Nuriye Gül, 43 yaş, Adana, Ortaokul, ev hanımı, Adana
 K₁₂₆: Ramazan Konuk, 40 yaş, Adana/Menekşe, ilkokul, çiftçi, Adana
 K₁₂₇: Sultan Çayır, 48 yaş, Düziçi, okumamış, ev hanımı, Adana/ Sofulu
 K₁₃₀: Cihan Yaşar, 40 yaş, Kozan, ortaokul, ev hanımı, Adana
 K₁₃₆: Cennet Kurupınar, 39 yaş, Kadirli, okumamış, ev hizmetlisi, Adana
 K₁₄₀: Nazmiye Ülger, 52 yaş, Karataş, okumamış, ev hanımı, Adana

Arşiv Bilgi Kaynakları

- AK₁₅: Atalay Koca, Pozantı/ Yağlıtaş Köyü
 AK₁₆: Abdurrahman Akay, Osmaniye/ Akyar Köyü
 AK₁₇: Mustafa Kösem, Osmaniye/Aladağ/ Değirmenocağı Köyü
 AK₂₂:, Aladağ, Başpınar/ Çataltaş Köyü
 AK₂₈: İbrahim Aydın, Adana/ Şambayadı Köyü
 AK₂₉:, Adana, K., Ali Fakılar Köyü
 AK₃₀: Fatih Gülnar, Adana/ Çotlı Köyü
 AK₃₃:, Tekeli Köyü
 AK₃₅: İbrahim Kılıç, Düziçi/ Kırահallı Köyü
 AK₃₇: Hüseyin Yüksek, Düziçi/ Çerçioğlu
 AK₃₉: Hasan Deveci, Kadirli/ Armağanlı Kölete Köyü
 AK₄₁: Ahmet Fevki Durmuş, Kadirli/ Kümbet Köyü
 AK₄₃: Berrin Erten, Kadirli/Karatepe Köyü
 AK₄₄: Tekin Pala, Kadirli/ Aşağı Karakütük Köyü
 AK₄₇: Resul Esen, Feke/ Değirmenciuşağı
 AK₅₀:, Kozan/ Damyeri Köyü